Achtergrondinformatie programma 'Meedoen, samen uit armoede!'

WAT WE WILLEN

Aanleiding

In Nederland leven veel mensen in armoede. Daardoor kunnen zij niet volledig meedoen aan onze samenleving. Zij leven geïsoleerd en participeren slechts beperkt op sociaal-economisch niveau. Vaak gaat het om meer problemen dan alleen op financieel vlak. Bovendien is het taboe op armoede wellicht kleiner geworden, maar niet doorbroken. Voor mensen in (dreigende) armoede zijn schuld- en schaamtegevoel soms nog onvoldoende bespreekbaar om hun hulpvraag te durven erkennen en uit te spreken. Door de urgentie van het vraagstuk is de maatschappelijke betrokkenheid groot: de afgelopen jaren ontstond veel sociaal initiatief, waarin actieve burgers zich inspannen voor het verbeteren van de situatie van mensen in armoede.

Het Oranje Fonds heeft vele van deze initiatieven ondersteund. Daarbij constateren we dat de doelgroep veelal heel goed wordt geholpen. Tegelijkertijd zien we dat in die drukke praktijk vaak weinig ruimte is voor reflectie op o.a. de gekozen aanpak, bereik in de doelgroep, lokale samenwerking en onderbouwing van geboekte resultaten. We denken dat hier kansen liggen om dit soort initiatieven verder te verbeteren en uit te bouwen. Daarom richten we ons met een nieuw programma de komende vier jaar op capaciteitsversterking en doorontwikkeling van bestaande initiatieven.

Doelstelling en beoogd resultaat

We willen bevorderen dat mensen in armoede meer meedoen in onze samenleving. Aan het eind van de programmaperiode zijn sociale initiatieven daarvoor beter toegerust en bereiken zij meer mensen.

Aanpak

In dit programma werken 20 – 22 deelnemende initiatieven aan:

- *Capaciteitsversterking (fase 1, jaar 1 & 2):* deelnemers houden hun aanpak en projectorganisatie grondig tegen het licht. Om te behouden wat goed is en te verbeteren wat aandacht vraagt. We werken aan o.a. methodiek, zichtbaarheid, meten en onderbouwen van resultaat, leiderschap en continuïteit. Dat doen we in trainingen, workshops en individuele coaching. Maatwerk staat centraal. Tegelijkertijd blijft "de winkel open"; indien nodig, dragen we bescheiden bij in de exploitatie. Een versterkte basis levert een concrete uitdaging op voor fase 2 van het programma.
- *Doorontwikkeling (fase 2, jaar 3 & 4):* uitvoering van een concreet plan voor groter bereik in de doelgroep en/of uitbreiding van het aanbod, meer of anders inzetten van vrijwilligers, én verbetering van lokale (keten)samenwerking ter ondersteuning van de doelgroep. Dit leidt tot groei in deelnemers en vrijwilligers. Deelname aan fase 2 is afhankelijk van kwaliteit en haalbaarheid van het plan, voortkomend uit fase 1.

Gedurende de gehele programmaperiode werken we gezamenlijk ook aan:

- *Zichtbaarheid:* we zetten in op het vergroten van de zichtbaarheid van initiatieven in de doelgroep en van de zichtbaarheid van de doelgroep als zodanig.
- *Evaluatie:* met onderzoek evalueren we de opbrengst van de initiatieven als zodanig en van deelnemers aan die initiatieven. Met de uitkomsten kunnen de initiatieven hun aanpak verder verbeteren.

WAT WE BIEDEN

We bieden met dit programma een uniek en uitgebreid aanbod:

- *Kennis en expertise:* intensief en inspirerend programma van trainingen en workshops (zo'n zes bijeenkomsten per jaar) door externe deskundigen, persoonlijke coaching van de projectleider, deelname aan onderzoek en toepassing van de uitkomsten in de eigen praktijk.
- *Tijd:* twee jaar capaciteitsversterking van een kleine 500 uur per jaar en daarna twee jaar doorontwikkeling van het project. De ureninzet is bedoeld voor o.a. het voorbereiden en bijwonen van trainingen en bijeenkomsten, coachingssessies én het oefenen met de opgedane inzichten in het lopende project. De projectleider zet deze uren in, maar soms kan het ook om een teaminspanning gaan.
- *Geld:* in jaar 1 max. € 35.000 capaciteitsversterking en max. € 15.000 exploitatie; in jaar 2 max. € 40.000 capaciteitsversterking en max. € 15.000 exploitatie. Bij gebleken geschiktheid is er max. € 50.000 in jaar 3 en in jaar 4 voor de doorontwikkeling van een initiatief.
- *Netwerk & communicatie:* structurele uitwisseling met andere programmadeelnemers en ondersteuning om de zichtbaarheid van initiatieven te vergroten.

WIE WE ZOEKEN

Doelstelling initiatieven

De beoogde initiatieven ondersteunen hun doelgroep in het zetten van een duurzame stap uit armoede. Daarbij draait het om:

- Financieel gezond worden en blijven en/of,
- Voorbereiden op, toeleiden naar en/of begeleiden bij (vrijwilligers)werk of educatie én
- Stappen zetten in de ontwikkeling van mentale veerkracht en sociaal netwerk.

Let op: het verlichten van de gevolgen van armoede (noodhulp, materiële en individuele steunverlening) valt nadrukkelijk buiten dit programma.

Voorbeelden

- *Schuldhulpverlening:* maatjes bieden ondersteuning bij het overzichtelijk en inzichtelijk maken van schulden, hulp bij schuldsanering en bij het vergroten van zelfredzaamheid in de verbeterde situatie. Sociaal netwerk wordt vergroot.
- *Toeleiding naar (vrijwilligers)werk:* vrijwillige coaches begeleiden werkzoekenden bij het identificeren van hun competenties, leren hen solliciteren en netwerk te vergroten. Met mogelijk een actieve opstap naar werk(ervarings)plekken, vrijwilligerswerk of educatie via partners.
- *'Voedselbank-plus':* vrijwilligers verzorgen niet alleen voedselverstrekking, maar ook aanvullend intern aanbod (ontmoeting, repaircafé, e.d.)) en actieve begeleiding bij stappen naar andere vormen van sociaal-economische ondersteuning door andere organisaties.

Opbrengst voor de doelgroep

In jaar 1 en 2 van het programma verwachten we dat in ieder geval de helft van de doelgroep van een initiatief een overtuigende stap heeft gezet op ten minste twee van de vier zgn. kapitalen, waaronder het economische kapitaal. In jaar 3 en 4 gaan we er bovendien vanuit dat het aantal deelnemers per initiatief stapsgewijs toeneemt.

Kapitalen
Welke ontwikkeling maakt de doelgroep nu concreet door? Dat kun je bezien op vier kapitalen:

- Sociaal kapitaal: de doelgroep heeft nieuwe sociale contacten ontwikkeld en kan makkelijker een beroep doen op zijn omgeving.
- Economisch kapitaal: de doelgroep heeft vaardigheden ontwikkeld die helpen met concrete stappen richting scholing of (vrijwilligers)werk.
- Psychologisch kapitaal: de doelgroep heeft zijn sociale weerbaarheid versterkt, heeft een positiever zelfbeeld gekregen, heeft het inzicht in zichzelf en zijn omgeving vergroot.
- Maatschappelijk kapitaal: de doelgroep kan meer of beter invloed uitoefenen op zijn omgeving, heeft makkelijker toegang tot voorzieningen.

Doelgroepen

Initiatieven ondersteunen één of meer van de volgende doelgroepen:

- Gezinnen in armoede met kinderen tot en met 12 jaar
- Eénoudergezinnen
- Werkende armen
- Bijstandsgerechtigden
- (Niet-westerse) migranten

Ondersteunt u een andere doelgroep, leg dat dan gemotiveerd voor.

WAT WE VRAGEN

Initiatieven hebben de volgende kenmerken:

- Ruime ervaring met het werken met doelgroep en vraagstuk. Dit heeft aantoonbaar geleid tot instroom van deelnemers conform de doelstelling van het initiatief.
- 25 – 50 unieke deelnemers per jaar, of aantoonbare potentie om dit bereik in het eerste jaar van deelname te realiseren.
- Ten minste 20 unieke vrijwilligers per jaar.
- Lokale samenwerking, blijkend uit actieve betrokkenheid van ander sociaal initiatief en/of overheid en/of bedrijfsleven bij het project.
- Een redelijke mate van financiële continuïteit in de uitvoeringspraktijk.
- Cofinanciering van ten minste de eerste 80 uur capaciteitsversterking.

Zowel stichtingen, verenigingen, sociale ondernemingen als sociale coöperaties kunnen een aanvraag doen. Ook zelf-initiatieven van leden uit de doelgroep kunnen zich melden.

Projectleiders (en hun organisatie) hebben het volgende ontwikkelprofiel:

- Geven blijk van geïnspireerde inzet voor hun doelgroep en initiatief.
- Hebben het begin van een visie op sociaal-economische participatie: welk aandeel levert hun initiatief in het verkleinen of oplossen van het lokale armoedevraagstuk?
- Formuleren (de aanzet tot) een concrete uitdaging: wat vraagt aandacht of verbetering in hun initiatief, waarom?
- Hebben de bereidheid en potentie om te reflecteren op de eigen praktijk en hierin ook andere programmadeelnemers te betrekken.
- Hebben de bereidheid en potentie om aangereikte inzichten toe te passen en te delen binnen hun eigen organisatie én met andere programmadeelnemers.
- Zijn bereid en in staat om gedurende twee jaar substantieel tijd vrij te maken om het traject van capaciteitsversterking actief en optimaal te benutten.
- Zijn bereid om stappen te zetten in het vergroten van de zichtbaarheid van hun initiatief voor hun doelgroep.

Deelname aan de programmabijeenkomsten en de coaching zijn verplicht, evenals participatie in een onderzoekstraject.

TIJDPAD

Informatiebijeenkomsten vinden plaats in **week 15 en 16**. U kunt zich opgeven via het aanmeldformulier.

Aanvragen kunt u indienen door via uw Mijn Oranje Fonds-account het aanvraagformulier te uploaden (beschikbaar vanaf week 15). Deadline is **21 juni a.s.**.

Selectiegesprekken worden gevoerd in **week 37 en 38** (september).

Start van het programma is tijdens het startweekend op **24 en 25 november**.